

۱۳۱۶

هفت درس مارسل پروست

لورانس گرونیه
به کوشش: اصغر نوری

نشر مرکز

**Les Sept Leçons
de Marcel Proust
Laurence Grenier**

هفت درس مارسل پروست

لورانس گرونیه

به کوشش اصغر نوری

ویرایش: تحریریه‌ی نشر مرکز

حروف چینی، نمونه‌خوانی، صفحه‌آایی: بهشت نولیا، نشر مرکز

چاپ اول ۱۳۹۶، شماره‌ی نشر ۶۷، ۱۰ نسخه چاپی پیرامون

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۱۳-۳۷۹-۶

نشر مرکز: تهران، خیابان دکتر فاطمی، روبه‌روی هتل لاله، خیابان باباطاهر، شماره‌ی ۸

تلفن: ۸۸۹۷۰۴۶۲-۳ فاکس: ۸۸۹۶۵۱۶۹

Email: info@proust-markaz.com

 proust-markaz

همه‌ی حقوق چاپ و نشر این ترجمه برای نشر مرکز محفوظ است.

تکثیر، انتشار، بازنویسی و ترجمه‌ی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه از جمله فتواری،

الکترونیکی، ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش بدون دریافت مجوز

قبلی و کتبی از ناشر ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد.

سرشناسه: گرونیه، لورانس Grenier, Laurence

عنوان و نام پدیدآور: هفت درس مارسل پروست/ لورانس گرونیه؛ مترجم اصغر نوری

مشخصات ظاهری: شانزده، ۱۶۰ ص.

یادداشت: عنوان اصلی: Les Sept Leçons de Marcel Proust.

موضوع: پروست، مارسل، ۱۸۷۱-۱۹۲۲ م. در جستجوی زمان از دست رفته -- نقد و تفسیر

شناسه افزوده: نوری، اصغر، ۱۳۵۵ -- مترجم

رده‌بندی کنگره: PQ۲۶۰۰/۷۹۸۴۱۳۹۶

رده‌بندی دیویی: ۸۴۳/۹۱۲

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۴۸۷۹۷۸۰

هفت درس

توانایی مشاهده

* رمز و ناپیر از دنیا، کشف رمزگان جامعه

* گنجاندن زمان در تمام آنچه از سر می گذرانیم

* خودشناسی

* توسل به فنر در موقعیت های گوناگون

* جرأت نزدیک شدن به نامنتظره ها، چنانچه هر چیزی به چیز دیگر

* «متکثر کردن» زندگی شخصی، به لطف این عناصر و «مدد حافظه و هنر»

به ویژه ادبیات

فهرست

یادداشت	سیزده
عشق	۱
باران و هوای خوب، طبیعت	۲۱
رشد شخصی	۳۵
زبان	۴۹
میان پرده: حکایتی از لافوتن	۶۸
زندگی در جامعه	۷۱
میان پرده دوم: هزار و یک شب - قصه علاءالدین یا چراغ جادو	۹۸
تفاوت های طبقاتی	۹۹
مُد	۱۰۷
پیری	۱۱۳
هنر و هنرمندان	۱۲۱
مرگ	۱۳۵
میان پرده سوم: خاطرات پس از مرگ	۱۴۲
حافظه	۱۴۳
پیام امید	۱۵۵

یادداشت

لورانس گرونیو داور ساز است و عاشق پروست. این زن پنجاه ساله، به مدت یک سال بخش‌های را در جستجوی زمان از دست رفته را یک بار در هفته در پارک نزدیک خانه‌اش، پارک سور، برای مردم می‌خواند؛ نوعی خواندن که شبیه یک جور اجرا / کنفرانس هم بود. خیلی زود، این اجراهای ایستاده زیر کهنسال‌ترین بلوط پارک علاقه‌مندان زیادی پیدا کرد و خبرش در شهر پیچید. لورانس به جاهای دیگر پاریس و شهرهای دیگر فرانسه دعوت شد و بعدها فرانسه‌دان‌های امریکا آنجا کنفرانس‌هایی برایش ترتیب دادند. همه این سفرها و اجراها منجر شد به کتابی که پیش رو دارید و کتاب دیگری با عنوان پروست برای همه که خلاصه‌ای پانصد صفحه‌ای از مجموعه سه هزار صفحه‌ای در جستجو بود. جدا از علاقه شخصی، نویسنده هدف مشخصی را در این دو کتاب دنبال می‌کند: بردن اثر سترگ پروست به دل جامعه و خوانندگی کردن آن برای همه، با علم به این که «پروست می‌تواند زندگی‌مان را عوض کند» و مجموعه هفت جلدی در جستجو «درس»‌های زیادی برای ما دارد. در این کتاب، لورانس گرونیو دوازده مضمون تعریف می‌کند برای معرفی هفت

درسی که می‌شود از مجموعه هفت جلدی در جستجوی زمان از دست رفته گرفت. مسلماً، درس‌های پروست به این هفت گانه ختم نمی‌شود و گرونیه تنها کسی نبوده که روی «تأثیر پروست در زندگی مخاطب» کار کرده است. جدا از نقدهای ادبی و تخصصی بی‌شماری که روی آثار پروست و به‌ویژه در جستجو نوشته شده، کم نبوده‌اند کسانی مثل آلن دو باتن که کتاب‌هایی نظیر پروست چگونه می‌تواند زندگی شما را دگرگون کند^۱ نوشته‌اند.

ررانس گرونیه دو بیست و سی تکه از در جستجو را انتخاب کرده و برای هر تکه عنانی نوشته است. بین تکه‌های پروست، سه بریده هم جای داده از سه کتاب ری: هزار و یک شب، قصه‌های لافوتن^۲ و خاطرات پس از مرگ شاتوبریان. من آن عنوان‌ها و توضیح‌های اول کتاب و بخشی از نقل از شاتوبریان را اضافه کردم. همه تکه‌های پروست از ترجمه مهدی سبحانی می‌آید. در واقع، من در این کتاب بیشتر پژوهشگر بودم تا مترجم. گرونیه هم بیشتر پژوهشگر این کتاب است، تا نه بسنده‌اش. این کتاب، کتاب مارسل پروست و مهدی سبحانی است.^۳

پیدا کردن ترجمه مهدی سبحانی از تکه‌های منتخب گرونیه تجربه ویژه و دشواری بود. ابتدا، ساده به نظر می‌رسید که زبان می‌کردم چون فایل کامل ترجمه سبحانی را دارم کافی است چند کلمات در تکه متن فرانسه را به فارسی در فایل جستجو کنم و پیدا شود، اما، در عمل، ما جراحی دیگری بود. در بیشتر موارد، خوانش و درک من از متن فرانسه با ترجمه سبحانی متفاوت بود، نه در معنا، بلکه در انتخاب مابه‌ازای فارسی. گاهی معنای شام چند مترادف برای یک کلمه، یا چند ترجمه برای یک جمله را امتحان کنم تا بتوانم تکه مورد نظر را در یکی از هفت جلد در جستجو پیدا کنم. گاهی

۱. آلن دو باتن، پروست چگونه می‌تواند زندگی شما را دگرگون کند، ترجمه گلی امامی، انتشارات نیلوفر، چ ۱: ۱۳۸۳.

۲. الفسانه‌های لافوتن، ترجمه‌ی عبدالله توکل، نشر مرکز، ۱۳۸۰.

۳. ارجاع به صفحات ترجمه‌ی فارسی بر اساس چاپ زیر انجام شده است: مارسل پروست، در جستجوی زمان از دست رفته، ترجمه مهدی سبحانی، نشر مرکز، چ یازدهم، اسفند ۹۵. در تمام نقل قول‌ها رسم الخط مترجم حفظ شده است.

جستجوی اسامی خاصی که در تکه مورد نظر آمده بود راه گشا می شد، گرچه زمان بیشتری می برد، چون آن اسم بارها در رمان به کار رفته بود و با مرور همه آن ها به تکه مورد نظر می رسیدم. کار وقتی سخت تر می شد که لورانس عزیز عوضی آدرس می داد. مثلاً آخر تکه ای که از طرف گرمات انتخاب کرده بود، آدرس در سایه دوشیزگان شکوفه را می داد. دقیقاً دوازده بار با آدرس های عوضی سرگردانم کرد و در این سرگردانی دائم از خودم می پرسیدم «یعنی سحابی این تکه را چطور ترجمه کرده که با هیچ کدام از حاشی های من نمی خواند؟»، چون جستجو در در جستجوی سحابی یک کلان تمام عیار ترجمه بود و موقع یافتن بعضی از تکه ها، حیرت می کردم از صلابت، ظرافت و رستی ترجمه. مشکل آن دوازده آدرس عوضی به لطف تکنولوژی اسکن شده ای بود مجموعه کامل آثار پروست را پیدا کردم و با جستجوی متن فرانسیس جلد درست رسیدم. مهدی سحابی در بعضی جاها توضیح هایی را جمع بعضی از اشخاص یا رویدادها داده که همه آنها را به صورت پانویس، آورده ام نهایت تلاشم را کرده ام ترجمه سحابی با رعایت امانت کامل و بدون یک «و» اضافه یا کم. این کتاب منتقل شود.

کار روی این کتاب باعث شد بخش های زیادی از در جستجوی زمان از دست رفته را بازخوانی کنم، به فرانسه و فارس دوباره حس کردم لذت خواندن این هفت جلد شاید بیشتر از لذت خواندن همه اد جلد کتاب دیگر باشد. اما این لذت لذت دیریابی است که شاید خواندن کتاب حاضر بتواند به کشف آن کمک کند. به گفته لورانس گرونیو، همه مترجمان با خواندن این کتاب از «هفت درس» پروست بهره ببرند و زندگی خود را «سخت» کنند؛ علاقه مند پروست باشند یا نه، در جستجو را خوانده باشند یا نه.

اصغر نوری

۱۰ تیر ۹۶